

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๘-๒๒/๒๕๕๕

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม กับคณะ ที่ ๑ ผู้ร้อง
นายวันธงชัย ชำนาญกิจ ที่ ๒
นายวิรัตน์ กัลยาศิริ ที่ ๓
นายวรินทร์ เทียมจรัส ที่ ๔
นายบวร ยสินธร กับคณะ ที่ ๕
ประธานรัฐสภา ที่ ๑ ผู้ถูกร้อง
คณะรัฐมนตรี ที่ ๒
พรรคเพื่อไทย ที่ ๓
พรรคชาติไทยพัฒนา ที่ ๔
นายสุนัย จุลพงศธร กับคณะ ที่ ๕
นายภราดร ปริศนานันทกุล กับคณะ ที่ ๖

รธน. มาตรา ๖๘ และมาตรา ๒๙๑

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ....

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคสอง ให้สิทธิแก่ผู้ทราบการกระทำของบุคคลหรือพรรคการเมือง ผู้กระทำการตามมาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง ยื่นคำร้องไว้ ๒ ประการ คือ (๑) เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุด ตรวจสอบข้อเท็จจริง และ (๒) ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำ อัยการสูงสุด มีหน้าที่เพียงตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น ไม่ตัดสินผู้ร้องที่จะยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อผู้ร้องเคยเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบแล้วยังไม่ได้ผลเป็นที่พอใจ จึงขอที่จะใช้สิทธิประการที่สอง ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้

การก่อตั้งองค์กรสูงสุดทางการเมืองหรืออำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญเป็นของประชาชนอันเป็นที่มา โดยตรงในการให้กำเนิดรัฐธรรมนูญ เมื่อองค์กรที่ถูกจัดตั้งมีเพียงอำนาจตามที่รัฐธรรมนูญให้ไว้และอยู่ภายใต้ รัฐธรรมนูญ จึงเป็นไปได้ที่จะให้องค์กรนั้นใช้อำนาจที่ได้รับมอบมาจากรัฐธรรมนูญนั้นเองกลับไปแก้ไข รัฐธรรมนูญนั้นเหมือนการใช้อำนาจแก้ไขกฎหมายธรรมดา การตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นกระบวนการที่ได้ผ่านการลงประชามติโดยตรงของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ประชาชนจึงเป็นผู้สถาปนารัฐธรรมนูญฉบับนี้ ดังนั้น การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญโดยการ ยกร่างใหม่ทั้งฉบับยังไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ ควรให้ประชาชนผู้มีอำนาจ สถาปนารัฐธรรมนูญได้ลงประชามติเสียก่อนว่าสมควรจะมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือไม่ หรือรัฐสภา จะใช้อำนาจในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นรายมาตราก็เป็นความเหมาะสมและเป็นอำนาจของรัฐสภา ที่จะดำเนินการดังกล่าวนี้ได้ ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ มีเจตนารมณ์เพื่อต้องการให้มีวิธีการแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญขึ้นเป็นรายมาตราเพื่อปฏิรูปการเมืองและปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองขึ้นใหม่ให้มีเสถียรภาพ และประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นอำนาจที่รัฐธรรมนูญให้ไว้เพื่อเป็นช่องทางในการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น จากข้อบกพร่องในตัวรัฐธรรมนูญเองหรือปัญหาจากข้อเท็จจริงทางการเมืองที่ต้องมีการแก้ไขปัญหาอย่างเป็น ระบบ เมื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ที่มาจากการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ เพื่อให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญมาทำหน้าที่จัดทำ

ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และกำหนดกระบวนการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ จะเห็นได้ว่ากระบวนการดังกล่าวยังไม่มีข้อเท็จจริงเพียงพอที่ตั้งที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง อีกทั้งขั้นตอนการจัดตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญยังมิได้เป็นรูปธรรม การกล่าวอ้างของผู้ร้องจึงเป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าซึ่งยังไม่ปรากฏผลประการใด จึงยังรับฟังไม่ได้ว่าการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งหกเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง แต่อย่างใด ให้ยกคำร้อง

ย่อโดย นางสาวนฤมล แซ่โจ้ว
นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญชำนาญการพิเศษ

นางศรัณยา วีระกรพานิช
ผู้อำนวยการสำนักคดี ๓

นางสาวร่มปรางค์ สวมประคำ
ผู้เชี่ยวชาญด้านคดี